

**ДНІПРОПЕТРОВСЬКА АКАДЕМІЯ МУЗИКИ
ім. М. ГЛІНКИ**

Кафедра «ФОРТЕПІАНО»

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КАМЕРНИЙ АНСАМБЛЬ**

рівень вищої освіти перший

ступінь вищої освіти «Бакалавр»

галузь знань 02 «Культура і мистецтво»

спеціальність 025 «Музичне мистецтво»

Дніпро

2019

Розробник: викладач Пліскановська В.С .
E-mail: vsp1213@gmail.com

Інформація про викладачів дисципліні «Камерний ансамбль»

Викладач	Посада	Контактний телефон	Електронна адреса	Консультації (за попередньою домовленістю)
Василенко Тетяна Борисівна	Викладач	+380 67 631 9127	igor.vasilenko2@gmail.com	понеділок-10:15-15:00 середа – 10:15-15:00 п'ятниця- 10:15-15:00
Виноградова Галина Володимирівна	Викладач	+380 97 362 1898	gulia.vinogradova.kubis@gmail.com	понеділок-12:00-18:00 вівторок - 12:00-18:00 четвер- 12:00-18:00 п'ятниця - 12:00-18:00
Михалькова Наталя Олександрівна	Викладач	+380 67 724 3870	-	вівторок – 10:15-18:00 четвер - 10:15-16:35
Пліскановська Варвара Сергіївна	Викладач	+380 67 464 1818	vsp1213@gmail.com	понеділок-10:15-16:35 середа – 10:15-16:00 четвер- 10:15-16:35

1. Анотація навчальної дисципліни

Дисципліна «Камерний ансамбль» є однією з найважливіших дисциплін в системі професійної підготовки студентів, які отримують кваліфікацію: артист оркестру, ансамблю. Вона є невід'ємною складовою навчального процесу, тісно пов'язана з багатьма фаховими та загальноосвітніми предметами, такими як фах, диригування, інструментування, історія світової музичної культури, аналіз музичних форм тощо. Завдання студентів полягає в засвоєнні ними комплексу професійних умінь та навичок, здобутих під час навчання у музичному вузі: володіння методами практичної роботи в ансамблі, виховання художнього смаку та інших професійних якостей необхідних в подальшій фаховій діяльності учасника професійного колективу.

2. Зміст навчальної дисципліни

Дисципліна « Камерний ансамбль» відноситься до вибіркової частини професійно-орієнтованих дисциплін, вивчається з III-VIII семестр навчання (тобто з другого по четвертий курс включно) та входить до атестації здобувачів вищої освіти освітнього ступеню бакалавр за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво». На вивчення дисципліни відведено **10 кредитів** ECTS; що становить 300 годин запланованого обсягу; з яких 115 годин практичних занять та 185 годин самостійної роботи студентів

III семестр	17 тижнів
IV семестр	23 тижнів
V семестр	17 тижнів
VI семестр	23 тижнів
VII семестр	17 тижнів
VIII семестр	18 тижнів

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить 1:1,6

3. Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни – підготовка висококваліфікованих фахівців, які упродовж навчання у ВНЗ повинні оволодіти професійними знаннями й навичками, що є необхідними для їх подальшої творчо-виконавської, педагогічної й просвітницької діяльності.

Поставлена мета обумовлює наступні навчально- методичні завдання:

- знання базових основ ансамблевого виконавства,
- вміння досліджувати твір, що виконується, застосовуючи принципи цілісного аналізу,
- вміння планувати творчий процес роботи над твором та розуміти особливості репетиційної ансамблевої роботи,

-володіння принципами складання різноманітного концертно-виконавського репертуару.

Предмет курсу – ансамблеве виконавство. _

Матеріал курсу становлять видатні твори різних стилів і спрямувань класичної та сучасної камерно-інструментальної музики.

4.Заплановані результати навчання

В результаті засвоєння дисципліни студент повинен:

знати

- теорію та методологію ансамблевого виконавства;
- етапи розвитку та специфіку ансамблевого мистецтва;
- специфіку ансамблевої (колективної) інтерпретації музичних творів;
- особливості виконавства на різних інструментах;
- психологічні засади колективної музичної творчості;
- особливості інтонаційної, динамічної, тембрової специфіки ансамблевого виконавства;

володіти культурою творчого спілкування та навичками

- ансамблевої гри;
- диференційного сприйняття комплексу фактурних елементів звукової тканини музичних творів;
- читання з листа та виконання по нотах ансамблевих партій різної ступені складності;
- психофізіологічної саморегуляції під час концертних виступів та репетицій;

вміти

- контролювати динамічний баланс;
- самостійно виявляти та опрацьовувати складнощі ансамблевої програми технічного та художнього плану;
- творчо застосовувати у колективному музикуванні власний виконавський потенціал.

5. Програмні результати навчання, які відповідають наступним критеріям з освітньо-професійної програми бакалавра:

РН1 - Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.

РН2 - Володіти методами та навичками оркестрової та ансамблевої гри (ансамблевого /хорового співу), репетиційної роботи та концертних виступів.

РН3 - Демонструвати володіння техніками, прийомами та методиками у виконавській (академічній, джазовій, естрадній тощо) діяльності, знання музичних стилів та репертуару.

РН5 - Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.

РН6 - Винаходити оптимальні шляхи вирішення виконавських проблем, відтворювати емоційно-образний зміст музичного твору під час виконавської та диригентської діяльності, створювати художній образ за допомогою комплексу музичних виражальних засобів.

РН13 - Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

6. Загальні та фахові компетентності

Загальні компетентності для навчальної дисципліни ВК2.5. «ансамбль»:

ЗК6 - Здатність до міжособистісної взаємодії.

Фахові компетентності для навчальної дисципліни ВК2.5. «ансамбль»:

ФК5 - Здатність здійснювати виконавську діяльність на базі професійних знань та навичок гри на музичному інструменті (сольного співу), оркестрової та ансамблевої гри (ансамблевого співу/хорового співу), репетиційної роботи та концертних виступів.

ФК12 - Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій, історичних та культурологічних процесів розвитку музичного мистецтва в музикознавчій, виконавській, диригентській, композиторській, педагогічній діяльності.

7. Вимоги до підсумкового контролю

III семестр	IV семестр	V семестр	VI семестр	VII семестр	VIII семестр
-------------	------------	-----------	------------	-------------	--------------

Виконання 2-х творів великої форми, один з яких обов'язково класичного стилю	Виконання 2-х творів великої форми, один з яких романтичного стилю	Виконання 2-х різностильових творів великої форми	Виконання 2-х творів великої форми, один з яких твір композиторів в ХХ ст.	Виконання 2-х різностильових творів великої форми	Державний іспит – виконання твору великої форми будь-якого стилю
--	--	---	--	---	--

8. Завдання для самостійної роботи

з/п	Назви тем	Кількість годин
1	2	3
1.	Специфіка ансамблевої форми виконавства, її роль та значення в процесі навчання	14
2.	Камерно – інструментальні твори композиторів віденської класичної школи	40
3.	Етапи еволюції камерно- ансамблевого виконавства	13
4.	Камерно – інструментальні твори композиторів - романтиків	20
5.	Пріоритетні завдання при роботі над творами композиторів - романтиків	18
6.	Фортепіанний квартет як жанр камерної музики	20
7.	Психологія творчої комунікації у колективних формах музичного виконавства	10
8.	Камерно – інструментальні твори представників таких стильових напрямів як імпресіонізм, неокласицизм, неоромантизм тощо	20
9.	Особливості репетиційного процесу та концертної практики у складі камерного ансамблю	10
10.	Камерно – інструментальні твори вітчизняних авторів та композиторів сучасності	20
Всього		185 год.

Плідна самостійна робота має включати:

- створення цілісного аналізу твору, що вивчається (від історії написання, розкриття змісту, тематизму до визначення композиційної структури, генеральної та часткових кульмінацій тощо);
- скрупульозне відношення до авторського тексту, враховуючи всі ремарки композитора;
- єдине розуміння замислу та стилістичних особливостей;

- узгодження темпу, динаміки та фразування;
- розуміння принципу виконання штрихів та єдиної інтонації у струнників(особливо у тріо, квартетах та інших великих составах);
- детальне вивчення не тільки своєї партії, а й партитури в цілому.

9. Види, методи та форми контролю

Види контролю: поточний, підсумковий (семестровий) та атестація.

Методи контролю: прослуховування програми (за планом), спостереження та оцінка навчальної діяльності студентів, перевірка ансамблевих партій з навчального репертуару.

Форми контролю: семестровий екзамен.

Контроль знань і умінь студентів (поточний і підсумковий) з дисципліни «камерний ансамбль» здійснюється згідно з кредитно-модульною системою організації навчального процесу. Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою.

Підсумкова (семестрова) оцінка розраховується наступним чином:

Поточні види навчальної діяльності які оцінюються	Коефіцієнт обчислення для підсумкової оцінки (%)
Систематичне відвідування практичних занять з дисципліни «камерний ансамбль»	20%
Якість самостійних занять; відповідність вимогам ансамбліста; професіональний зріст та відпрацювання злагодженості звучання усіма учасниками ансамблю	20%
Створення цілісного аналізу твору, що виконується	10%
Контрольне виконання самостійної програми під час змістовного модулю	10%
Якість виконання програми семестрового іспиту	40%

За кожен поточний вид навчальної діяльності студент отримує окремі бали (за 100-бальною системою). Підсумкова (семестрова) оцінка вираховується з п'яти видів поточної діяльності студента, кожен з яких має різний коефіцієнт значущості. Для визначення підсумкової (семестрової) оцінки складається сума балів за поточні види навчальної діяльності з урахуванням коефіцієнту значущості кожного виду діяльності.

10. Критерії оцінювання.

Еквівалент оцінки в балах для кожного окремого виду навчальної діяльності може бути різний. Критерії оцінювання кожного виду діяльності визначається за такими критеріями:

Види оцінювання	Критерії оцінювання за національною шкалою та ECTS
Систематичне відвідування практичних занять з дисципліни «камерний ансамбль»	“А”, 5 (90-100 балів) - у випадку систематичних відвідувань практичних занять
	“В”, 4 (82-89 балів) – у випадках несистемних пропусків практичних занять
	“С”, 4 (74–81 балів) - у випадках системних пропусків практичних занять
	“D”, 3 (64–73 балів) – у випадках безпричинної відсутності на практичних заняттях
	“Е”, 3 (60–63 балів) – якщо студент відвідав лише 30% практичних занять
	“FX”, 2 (35–59 балів) – якщо студент відвідав лише 20% практичних занять
	“F”, 2 (0– 34 балів) – якщо студент відвідав лише 10% практичних занять, або не відвідував заняття взагалі
Якість самостійних занять; відповідність вимогам ансамбліста; професійний зріст та відпрацювання злагодженості звучання усіма учасниками ансамблю малої форми	“А”, 5 (90-100 балів) – у випадку систематичних і якісних самостійних занять студента; відповідності вимогам ансамбліста; професійному зросту та відпрацювання злагодженості звучання усіма учасниками камерного ансамблю
	“В” – у випадку несистематичних і відносно якісних самостійних занять студента; відносна відповідність вимогам ансамбліста; несистемному професійному зросту та відпрацюванню злагодженості звучання усіма учасниками камерного ансамблю
	“С”, 4 (74–81 балів) – у випадку несистематичних і відносно якісних самостійних занять студента; відносна відповідність вимогам ансамбліста; несистемному професійному зросту та відсутністю злагодженості звучання усіма учасниками камерного ансамблю
	“D”, 3 (64–73 балів) – у випадку несистематичних і відносно якісних самостійних занять студента; невідповідності вимогам ансамбліста; несистемному професійному зросту та відсутністю злагодженості звучання усіма учасниками

	камерного ансамблю
	“E”, 3 (60–63 балів) – слабка орієнтування в ансамблевої партії
	“FX”, 2 (35–59 балів) – повне неорієнтування в ансамблевій партії.
	“F”, 2 (0– 34 балів) – повне неорієнтування в ансамблевій партії.
Створення цілісного аналізу твору, що виконується	“A”, 5 (90-100 балів) – дуже якісне та досконале розуміння форми твору
	“B”, 4 (82-89 балів) – якісно, але не дуже переконливо
	“C”, 4 (74–81 балів) – спірно, залишає багато питань
	“D”, 3 (64–73 балів) – неякісно та помилково
	“E”, 3 (60–63 балів) – погано орієнтується у формі
	“FX”, 2 (35–59 балів) – зовсім не орієнтується у формі твору
	“F”, 2 (0– 34 балів) – зовсім не орієнтується у формі твору
Контрольне виконання самостійної програми під час змістовного модулю	“A”, 5 (90-100 балів) - у випадках, коли студент емоційно, художньо переконливо та технічно довершено виконав партію ансамблевого твору згідно вимог навчальної дисципліни.
	“B”, 4 (82-89 балів) - у випадках, коли студент добре знає ансамблевий художньо-навчальний матеріал, але ж виконує його без відповідної емоційності.
	“C”, 4 (74–81 балів) - у випадках, коли студент добре виконує свою партію, але представлення елементу музичної тканини не сприяє розкриттю художньо-образного змісту композиції, або порушує його цілісність.
	“D”, 3 (64–73 балів) - у випадках, коли студент засвоїв частково, фрагментарно художній матеріал та припускається помилок щодо нотного тексту виконуваних в ансамблі партій.
	“E”, 3 (60–63 балів) - у випадках, коли студент випускає, втрачає при виконанні певні мотиви, а то й фрази ансамблевої партії.
	“FX”, 2 (35–59 балів) - у випадках, коли студент виконує нотний текст не виразно з помилками, втрачаючи у процесі гри цілі фрази та речення музичного твору.

	“F”, 2 (0– 34 балів) - випадках, коли студент не в змозі виконати текст своєї партії.
Якість виконання програми семестрового іспиту	“А”, 5 (90-100 балів) - у випадках, коли студент емоційно, художньо переконливо та технічно довершено виконав твір згідно вимог навчальної дисципліни.
	“В”, 4 (82-89 балів) - у випадках, коли студент добре знає ансамблевий художньо-навчальний матеріал, але ж виконує його без відповідної емоційності.
	“С”, 4 (74–81 балів) - у випадках, коли студент добре виконує свою партію, але представлення елемента музичної тканини не сприяє розкриттю художньо-образного змісту композиції, або порушує його цілісність.
	“D”, 3 (64–73 балів) - у випадках, коли студент засвоїв частково, фрагментарно художній матеріал та припускається помилок щодо нотного тексту своєї партії.
	“E”, 3 (60–63 балів) - у випадках, коли студент випускає, втрачає при виконанні певні мотиви, а то й фрази ансамблевої партії.
	“FX”, 2 (35–59 балів) - у випадках, коли студент виконує нотний текст ансамблевої партії не виразно з помилками, втрачаючи у процесі гри цілі фрази та речення музичного твору.
	“F”, 2 (0– 34 балів) - випадках, коли студент не в змозі виконати текст своєї партії.

Приклад обчислення підсумкової (семестрової) оцінки:

Поточні види діяльності	Бали за поточний вид діяльності	коефіцієнт обчислення для підсумкової оцінки (%)	Формула обчислення з урахуванням коефіцієнту	Бали для підсумкової оцінки
1. Систематичне відвідування практичних занять з дисципліни «камерний ансамбль»	90 балів	20%	$90 * 20\%$	18
2. Якість самостійних занять; відповідність вимогам ансамбліста; професійний зріст та відпрацювання	80 балів	20%	$80 * 20\%$	16

злагодженості звучання усіма учасниками ансамблю.				
3.Створення цілісного аналізу твору, що виконується	80 балів	10%	80*10%	8
4.Контрольне виконання викладачу самостійної програми під час змістовного модулю	90 балів	10%	90*10%	9
5.Якість виконання програми семестрового іспиту	100 балів	40%	100*40%	40
Підсумкова оцінка	18+16+8+9+40=91 бал			

Примітки. Концертні програми/партії, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-15 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин відсутності на заняттях (наприклад, хвороба або участь у конкурсах) викладачем можуть бути організовані додаткові консультації за погодженням графіком.

11. Рекомендована література

1. Дика Н. О. Камерно-інструментальний ансамбль в Україні. Творчість і виконавство (1960—1980 рр.) : дис. ... канд. мистецтвознав. : 17.00.03 / Ніна Орестівна Дика. — К., 2001. — 168
2. Назайкинский Е.В. Стил ь и жанр в музыке: учебное пособие /Е.В.Назайкинский – М. : Владос, 2003. – 248с.
3. Польская И.И. Камерный ансамбль: история, теория, эстетика. Харьков: ХГАК, 2001г. – 396с.
4. Тимофеева К. В. Порівняльний аналіз як метод інтерпретології (на прикладі фортепіанного виконавства) : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 – Музичне мистецтво /Тимофеева К. В. ; Харк. держ. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. — Харків, 2009. — 18 с

5. Торопова А. В. Индивидуальность исполнительского интонирования: дифференциально-психологический аспект / А. В. Торопова // Исполнительское искусство и музыковедение. Параллели и взаимодействия : [сборник] / подобщ. ред. В. Р. Ириной ; Гос. клас. акад. им. Маймонида. — М., 2010. — С. 618–628.
6. Федорова А.Г. К вопросу о преодолении сценического стресса. — <http://lib.vkarpr.com> – сайт театральной библиотеки.
7. Цыпин Г. М. Музыкально-исполнительское искусство: теория и практика / Г. М. Цыпин. — СПб. : Алетейя, 2011. — 319 с.
8. Чайка О. В. Національна характерність як семантична властивість виконавської інтерпретації : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 — Муз. мистецтво / Чайка Олена Владиславівна ; Одеська нац. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. — Одеса, 2007. — 20 с.
9. Щоголева О. В. Романтична інструментальна фантазія у творчості Ф. Шуберта та Р. Шумана: шляхи становлення жанру : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 — Муз. мистецтво / Щоголева Олена Володимирівна ; Одеська нац. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. — Одеса, 2011. — 18 с.

12. Інформаційні ресурси

1. <http://www.nbu.gov.ua/>
2. <https://elib.nlu.org.ua/catalogue.html?catalogue=39>
3. <http://dspace.nbu.gov.ua/>

Розробник

викладач кафедри «Фортепіано» Пліскановська В.С.

Гарант освітньої програми

**проректор з навчальної роботи, кандидат мистецтвознавства, доцент
Хананаєв С.В.**